

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/27/2024
Identifikačné číslo spisu:	7921203844
Dátum vydania rozhodnutia:	29.01.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Erika Šobichová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:7921203844.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: V. Š. N., narodený X. G. XXXX, R., N. XX/XX, zastúpeného advokátom JUDr. Rastislavom Cestickým, Košice, Palackého 1, proti žalovanému: Všeobecná úverová banka, a.s., Bratislava, Mlynské nivy 1, IČO: 31 320 155, o náhradu nemajetkovej ujmy 450.000 eur, vedenom na Okresnom súde Trebišov pod sp. zn. 10C/42/2021, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 20. septembra 2023, sp. zn. 11Co/131/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie žalobcu o d m i e t a.

Žalovanému nepriznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj ako „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom zamietavom výroku (výrok I.). Zmenil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku o trovách konania tak, že stranám sporu nárok na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie nepriznal (výrok II.). Stranám sporu nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal (výrok III.).

2. Odvolací súd po preskúmaní obsahu spisu a napadnutého rozsudku konštatoval, že žalobcom uplatnené odvolacie dôvody nie sú v posudzovanom spore naplnené. Žalobca svojimi odvolacími námietkami nastolil predmetom odvolacieho prieskumu správnosť posúdenia otázky porušenia jeho práva na rovnaké zaobchádzanie. Jeho odlišné nazeranie na uvedenú otázku je vystavané na presvedčení, že žalovaný voči nemu konal diskriminačne tým, že na neho podal trestné oznámenie, namiesto toho, aby využil inštitút protestu zmenky, čím ho znevýhodnil v porovnaní s inou osobou.

3. Podľa ust. § 2 ods. 1 zákona č. 365/2004 Z.z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon), dodržiavanie zásady rovnakého zaobchádzania spočíva v zákaze diskriminácie z dôvodu pohlavia, náboženského vyznania alebo viery, rasy, príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, zdravotného

postihnutia, veku, sexuálnej orientácie, manželského stavu a rodinného stavu, farby pleti, jazyka, politického alebo iného zmýšľania, národného alebo sociálneho pôvodu, majetku, rodu alebo iného postavenia alebo z dôvodu oznámenia kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti.

4. Podľa ust. § 2a ods. 1 antidiskriminačného zákona, diskriminácia je priama diskriminácia, nepriama diskriminácia, obťažovanie, sexuálne obťažovanie a neoprávnený postih; diskriminácia je aj pokyn na diskrimináciu a nabádanie na diskrimináciu. (2) Priama diskriminácia je konanie alebo opomenutie, pri ktorom sa s osobou zaobchádza menej priaznivo, ako sa zaobchádza, zaobchádzalo alebo by sa mohlo zaobchádzať s inou osobou v porovnateľnej situácii. (3) Nepriama diskriminácia je navonok neutrálny predpis, rozhodnutie, pokyn alebo prax, ktoré znevýhodňujú alebo by mohli znevýhodňovať osobu v porovnaní s inou osobou; nepriama diskriminácia nie je, ak takýto predpis, rozhodnutie, pokyn alebo prax sú objektívne odôvodnené sledovaním oprávneného záujmu a sú primerané a nevyhnutné na dosiahnutie takého záujmu.

5. Z citovanej právnej úpravy vyplýva, že za diskriminačné nemožno považovať každé konanie (opomenutie), rozhodnutie, úpravu či opatrenie, ktorým sa cíti byť určitá osoba dotknutá, ale len také, ktoré predstavuje menej priaznivé zaobchádzanie, než s osobami v porovnateľnej situácii (priama diskriminácia), alebo znevýhodnenie v porovnaní s inými osobami (nepriama diskriminácia) a zároveň ktorého pohnútkou (motívom) je okolnosť, ktorá je z objektívneho hľadiska spôsobilá byť aprobovaným diskriminačným dôvodom. V európskom práve, z ktorého vychádza aj slovenský koncept antidiskriminačných sporov, sa uplatňuje pravidlo výmeny dôkazného bremena, ktorým sa prenáša ťarcha dokazovania, v smere vyvrátenia, že došlo k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania, na žalovaného. Treba zdôrazniť, že k tejto výmene (dôkazného bremena), dochádza až po tom, čo žalobca kvalifikovane prezentuje skutočnosti, z ktorých možno dôvodne usudzovať, že k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania došlo (§ 11 ods. 2 ADZ). Výstižný záver k tomu formuloval napríklad Ústavný súd SR v uznesení sp. zn. IV. ÚS 16/2009 z 30. apríla 2009, v zmysle ktorého „...subjektívny názor sťažovateľa na diskrimináciu jeho osoby nie je dôvodom na prijatie záveru, že vo vzťahu k nemu mohlo dôjsť k diskriminačnému postupu. Z vnútroštátnej úpravy (do 31. júna 2004 § 13 ods. 7 Zákonníka práce a od 1. júla 2004 § 11 ods. 2 zákona č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov /antidiskriminačný zákon/ v znení neskorších predpisov) totiž vyplýva, že dôkazné bremeno v sporoch týkajúcich sa porušenia zásady rovnakého zaobchádzania nezaťažuje len a výlučne žalovanú stranu, ale zaťažuje aj žalobcu. Žalobca musí prioritne uniesť dôkazné bremeno týkajúce sa skutočností, z ktorých možno odvodiť, že došlo k priamej alebo nepriamej diskriminácii jeho osoby. Žalobca musí tvrdiť a zároveň aj predložiť také dôkazy (uniesť dôkazné bremeno), z ktorých možno dôvodne usúdiť, že k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania došlo. Súčasne musí tvrdiť, že pohnútkou diskriminačného konania je napr. jeho rasa či etnická príslušnosť (pôvod) a pod.. Až následne sa presúva dôkazné bremeno na žalovanú stranu, ktorá má právo preukazovať svoje tvrdenia, že neporušila zásadu rovnakého zaobchádzania“. Na úrovni európskeho práva, obdobne smernice predpokladajú nastúpenie pravidla o presune dôkazného bremena na žalovaného až po tom, čo samotné porušenie zásady rovnakého zaobchádzania na prvý pohľad dokázal žalobca (Čl. 10 smernice Rady EÚ 2000/78/ES), resp. ak sa vyskytne evidentný právny prípad diskriminácie (Čl. 8 smernice Rady EÚ 2000/43/ES), pričom aj ESD v tomto zmysle opakovane prijal interpretačný záver, že pravidlá o dôkaznom bremene sa musia prispôbiť tam, kde ide o prípad diskriminácie na prvý pohľad. Napríklad vo veci „Brunnhöfer“ (Susanna Brunnhöfer proti Bank der österreichischen Postsparkasse AG) žalobkyňa tvrdila, že bola vystavená diskriminácii na základe pohlavia, pretože mala nižšiu mzdu ako jej kolega, ktorý bol zaradený v tej istej platovej triede. ESD v tomto prípade v otázke rozdelenia dôkazného bremena vyšiel z toho, že žalobkyňa mala najprv dokázať, že dostávala nižšiu mzdu ako jej kolega a potom, že vykonávala prácu rovnakej hodnoty. Až to by podľa jeho záveru mohlo viesť k vysloveniu domnienky, že rozdielne zaobchádzanie možno vysvetliť len na základe pohlavia. Až potom by zamestnávateľ musel túto domnienku vyvrátiť, k čomu v praxi dochádza vo svojej podstate dvoma spôsobmi; môže buď dokázať, že žalobca v skutočnosti nie je v podobnej alebo porovnateľnej situácii ako jeho „komparátor“, alebo že rozdielne zaobchádzanie nie je založené na chránenom dôvode, ale na iných objektívnych skutočnostiach.

6. Znaký diskriminačného konania - nepriaznivé zaobchádzanie v porovnaní s niekým v porovnateľnej situácii alebo rovnaké zaobchádzanie v porovnaní s niekým v rozdielnej situácii (komparátor) a prítomnosť chráneného dôvodu (právom aprobovanú diskriminačnú pohnútku), predstavujú imanentnú súčasť každej antidiskriminačnej žaloby, keďže sa nimi vymedzuje samotný predmet ochrany - chránený dôvod i konanie, ktorým dochádza k jeho porušovaniu. Aby však došlo k preneseniu dôkazného bremena na žalovaného, musí žalobca tieto znaky tvrdiť a objektivizovať tak, aby to v okolnostiach konkrétneho prípadu vyvolalo presvedčenie o žalobcom prezentovanej diskriminačnej pohnútku. Prirodzene žalobca nemusí preukázať istotu, že došlo k diskriminácii; postačuje len určitá miera pravdepodobnosti. Z rôznorodosti diskriminačných sporov vyplýva, že túto mieru pravdepodobnosti nemožno zovšeobecniť a že teda v každom jednotlivom prípade bude posudzovaná individuálne. Možno však považovať za východiskové, ako bolo vysvetlené už na inom mieste, že za postačujúci v tomto smere bezpochyby nemožno považovať len subjektívny názor žalobcu.

7. Premietnutím týchto právno-teoretických východísk na posudzovaný prípad, možno konštatovať, že pre úspešné uplatnenie nárokov z práva na ochranu pred porušovaním zásady rovnakého zaobchádzania, ktoré podľa skutkového vymedzenia žaloby vznikli priamou diskrimináciou žalobcu v súvislosti s „diskriminačne podaným trestným oznámením“, bol žalobca povinný jednak tvrdiť, že bol oproti iným osobám znevýhodnený; musel teda vyjadriť komparátor diskriminačného konania a zároveň bol povinný uviesť aj pohnútku tejto žalovaným vyvolanej nerovnosti (čo neuviedol). Bolo teda na ňom, aby presvedčil o tom, že existujú osoby, ktorým sa dostávalo priaznivejšieho zaobchádzania a že jediný rozdiel oproti nim spočíval v chránenom dôvode. Tieto skutočnosti (pokiaľ ide o uvedenie komparátora diskriminačného konania) však žalobca ani len netvrdil.

8. Vzhľadom na nejasné skutkové tvrdenia žalobcu odvolací súd doplnil, že v určitých prípadoch o neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby nepôjde, a to ani vtedy, ak by sa zásah ako odporujúci objektívnemu právu zdánlivo javil. Hovorí sa o okolnostiach vylučujúcich neoprávnenosť, resp. o okolnostiach, ktoré porušenie, resp. ohrozenie osobnosti fyzickej osoby ospravedlňujú.

9. Okolnosti, ktoré majú tieto právne následky a ktoré vychádzajú z hodnotenia závažnosti, významu a funkcie vzájomne si kolidujúcich porovnávaných záujmov dotknutej fyzickej osoby na strane jednej a zvláštnych verejných záujmov na strane druhej, sú buď obsiahnuté priamo v právnych normách, alebo z nich vyplývajú.

10. Neoprávnenosť zásahu do osobnostnej sféry fyzickej osoby chránenej všeobecným osobnostným právom vylučujú konkrétne tieto okolnosti, keď:

a) dotknutá fyzická osoba k zásahu do svojej osobnosti, resp. do jednotlivých hodnôt, tvoriaci jej osobnosť v jej fyzickej a morálnej jednote (integrite), súhlasila, alebo

b) je zásah s ohľadom na rôzne verejné záujmy dovolený zákonom, pričom do tejto kategórie spadajú tzv. zákonné licencie, ktoré sú výslovne zakotvené v § 12 ods. 2 a 3 Obč. zák. alebo napr. v § 71 a nasl. Trestného poriadku, v § 23 ods. 3 a 4, § 24 zákona č. 20/1966 Zb., o starostlivosti o zdravie ľudu v znení neskorších predpisov, § 191a a nasl. O.s.p., a pod. V týchto prípadoch (ak nie sú prekročené zákonom stanovené medze) ide o situácie, kedy nad individuálnymi záujmami jednotlivých fyzických osôb, do ktorých osobnosti je zasahované, prevláda závažnejšie, významnejšie a funkčne vyšší verejný záujem, odôvodnený naliehavými sociálnymi potrebami, ktoré sú v demokratickej spoločnosti nevyhnutné,

c) k zásahu došlo v rámci výkonu iného subjektívneho práva stanoveného zákonom, prípadne, kde iný subjekt plnil právnu povinnosť, ktorú mu ukladá zákon (ako je to v prejednávanej veci). Prípustnosť týchto prípadov je odôvodnená zvláštnym verejným záujmom ako na nerušenú a plynulú realizáciu subjektívnych práv, tak na plynulom plnení právnych povinností uložených zákonom. Ide najmä o výkon práva kritiky (článok 17 Charty základných práv a slobôd), všeobecnú svojpomoc (§ 6 Obč. zák.), o odvracanie škody (§ 417 Obč. zák.), o nutnú obranu a krajinú núdzu (§ 418 ods. 1 Obč. zák.), o výkon práv účastníkov konania (v konaní súdnom alebo správnom pred povolanými orgánmi s rozhodovacou mocou), ako aj výkon povinnosti svedeckej a znaleckej (ak sú odôvodnené predmetom veci), o výkon

činnosti advokáta v rámci ochrany oprávnených záujmov svojho mandanta, resp. klienta, o výkon rozhodovacej činnosti štátnych orgánov (Karel Knap, Jiří Švestka a kol.: Ochrana osobnosti podľa občianskeho práva, Linde Praha, a.s 2004, pozri tiež stanovisko Občianskoprávneho a obchodného kolégia Najvyššieho súdu ČR, sp. zn. Cpjn 13/2007).

11. K tvrdenému zásahu do osobnostných práv žalobcu malo dôjsť pri výkone zákonom stanoveného subjektívneho práva žalovaného, a to podaním trestného oznámenia. Za tejto situácie je neoprávnenosť zásahu vylúčená vtedy, ak došlo k zásahu v rámci úradného konania a ak zásah nevybočil z rámca daného platnými predpismi (čo nebolo tvrdené). Neoprávneným zásahom do práv chránených ustanovením § 11 a nasl. Obč. zák. nie sú ani prejavy, ktoré podľa obsahu, formy a cieľa je možné považovať za upozornenia, podnety alebo žiadosti o objasnenie a prešetrenie určitých okolností, ak boli učené v prostredí oprávnenom vec riešiť.

12. Pokiaľ ide o odvoláciu námietku žalobcu týkajúcu sa toho, že súd prvej inštancie nevykonával ním navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, ktorou uplatnil odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. e) CSP, odvolací súd konštatoval, že zo zápisnice o pojednávaní zo dňa 30. marca 2022 zistil, že súd prvej inštancie na pojednávaní oboznámil listinné dôkazy, vrátane tých, ktorých nevykonanie žalobca v odvolaní namietal (návrh špeciálneho prokurátora, lekárske znalecké posudky a lekárske správy). Vzhľadom na uvedené odvolací súd dospel k záveru, že uplatnené odvolacie dôvody neboli preukázané, preto napadnutý rozsudok v napadnutom zamietavom výroku ako vecne správny podľa ust. § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil.

13. Proti tomuto rozsudku podal dovolanie žalobca, dovolanie podal z dôvodov a podľa § 420 písm. c) CSP. Centrum právnej pomoci ako aj žalobca majú za to, že žalobca nemal spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu, a teda mal za neho konať súdom ustanovený procesný opatrovník. Uvedené vyplýva zo samotného skutkového stavu uvedenej veci. Žalobca poukázal na uznesenie ČVS: PPZ-99/BPK-V-2009 zo dňa 9. novembra 2009, podľa ktorého bol žalobca obvinený za obzvlášť závažný zločin podvodu v štádiu pokusu. V priebehu vyšetrovania bol na základe príkazu špecializovaného trestného súdu zo dňa 9. marca 2010 na vyšetrenie duševného stavu pribratý znalec z odboru zdravotníctva - odvetvie psychiatria, kde zo záverov znaleckého posudku č. 52/2010 zo dňa 25. marca 2010 vyplynulo, že obvinený žalobca je duševne chorý, bol u neho diagnostikovaný schizofrénny proces v subchronickom priebehu, a teda nebol v čase spáchania skutku schopný rozpoznať protiprávnosť svojho konania a nebol schopný ovládať svoje konanie. Skutok spáchal pod vplyvom duševnej choroby schizofrénie a nebol ani schopný chápať zmysel trestného konania, preto bolo trestné stíhanie zastavené s tým, že obvinenému žalobcovi bola navrhnuté ochranné psychiatrické liečenie ambulantnou formou. Z predloženej lekárskej správy zo dňa 22. júna 2021 bol stav žalobcu bez podstatnej zmeny, je u neho diagnostikovaná paranoidná schizofrénia. Na základe uvedeného vznikli závažné pochybnosti, či mal žalobca spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu v zmysle § 67 a § 68 CSP, pričom túto okolnosť neskúmal ani súd prvej inštancie ani súd odvolací ex officio. Žiadal rozhodnutie odvolacieho súdu ako aj súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

14. Žalovaný podal k dovolaniu písomné vyjadrenie, poukázal na to, že spôsobilosť žalobcu na právne úkony nebola v konaní pred súdom prvej inštancie ani v odvolacom konaní obmedzená, rovnako žalobca nebol spôsobilosťou na právne úkony pozbavený. Navrhol preto dovolanie ako neprípustné podľa § 447 písm. c) CSP odmietnuť.

15. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobcu treba odmietnuť.

15.1. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok (nie „ďalšie odvolanie“) a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 2Cdo/165/2017, 3Cdo/14/2017,

3Cdo/14/2017, 4Cdo/157/2017, 5Cdo/155/2016, 7Cdo/312/2018, 8Cdo/67/2017).

15.2. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na oprávnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (pozri napríklad rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 3Cdo/42/2017, 4Cdo/95/2017, 5Cdo/87/2017, 8Cdo/99/2017).

15.3. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je skôr reštriktívny výklad (pozri napríklad rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 1Cdo/26/2017, 2Cdo/154/2017, 3Cdo/42/2017, 5Cdo/12/2017, 7Cdo/163/2017, 8Cdo/73/2017).

15.4. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania (viď napr. rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 80/09, II. ÚS 79/08, IV. ÚS 476/2012). Dovolací súd preto pristupuje k podanému dovolaniu tak, že najskôr skúma, či je procesne prípustné; k posúdeniu opodstatnenosti dovolania (t.j. posúdeniu, či je v ňom opodstatnene uplatnený dovolací dôvod) sa dovolací súd dostáva len v prípade prijatia záveru, že dovolanie je prípustné. Dovolanie je prípustné, ak jeho prípustnosť vyplýva z ustanovenia § 420 CSP alebo § 421 CSP. Dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania treba dôsledne odlišovať od dôvodov, ktoré zakladajú opodstatnenosť dovolania. Opodstatnené (dôvodné) je také prípustné dovolanie, v ktorom je oprávnené uplatnený dovolací dôvod. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). V prípade dovolania prípustného podľa § 420 CSP je dovolacím dôvodom procesná vada zmatocnosti uvedená v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP), v prípade dovolania, ktoré je prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolacím dôvodom nesprávne právne posúdenie veci (§ 432 ods. 1 CSP).

15.5. Ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (pozri napríklad rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 1Cdo/206/2016, 2Cdo/154/2017, 3Cdo/158/2017, 7Cdo/312/2018, 8Cdo/99/2017).

16. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

16.1. Podľa § 420 písm. c) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník.

16.2. Dovolateľ namietal vadu konania podľa § 420 písm. c) CSP. Predmetné ustanovenie dopadá na procesnú situáciu, v ktorej musia byť kumulatívne splnené obidve podmienky z neho vyplývajúce, a to, že procesnou stranou bol ten, a) kto nemal spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a b) za koho nekonal (hoci mal) zákonný zástupca alebo procesný opatrovník. Každý môže pred súdom samostatne konať v rozsahu, v akom má spôsobilosť na právne úkony (§ 67 CSP). Toto ustanovenie upravuje oprávnenie určitého subjektu samostatne pred súdom konať, t. j. realizovať v civilnom konaní jednotlivé procesné úkony.

16.3. K uplatnenému dovolaciemu dôvodu dovolací súd uvádza, že tento dôvod sa vzťahuje na procesnú podmienku konania týkajúcu sa procesnej spôsobilosti strany v spore. Z obsahu spisu, ani z dovolania nevyplýva, že by strana - žalobca ako fyzická osoba nemal v spore procesnú spôsobilosť. Procesná spôsobilosť fyzickej osoby je totožná so spôsobilosťou vlastnými úkonmi nadobúdať práva a povinnosti v zmysle § 8 OZ, podľa ktorého spôsobilosť fyzickej osoby vlastnými právnymi úkonmi nadobúdať práva a brať na seba povinnosti vzniká v plnom rozsahu plnoletosťou. Táto procesná podmienka konania nebola v spore žiadnym spôsobom spochybnená, ani posudzovaná súdmi nižšej inštancie. Žalobcovi ako dospeléj a žijúcej fyzickej osobe zákon priznáva právnu subjektivitu, jej obmedzenie v právach a povinnostiach nebolo preukázané žiadnym súdnym rozhodnutím, preto je potrebné vychádzať zo stavu,

že táto má aj procesnú spôsobilosť (§ 67 CSP). Rozhodnutie o obmedzení spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony je rozhodnutím o osobnom stave a súd je ním v zmysle § 193 CSP viazaný. V prejednávanej veci nebolo zistené, že by dovolateľ mal obmedzenú spôsobilosť na právne úkony, je potrebné ho považovať za osobu, ktorá má procesnú spôsobilosť v plnom rozsahu a ktorá môže v prejednávanej veci konať samostatne bez ohľadu na tvrdené skutočnosti v dovolaní, ktoré súviseli s trestným stíhaním žalobcu, ktoré bolo napokon zastavené z dôvodu, že žalobca spáchal skutok pod vplyvom duševnej poruchy a na predložení lekárskej správy. Dovolací súd dodáva, že dovolanie v zmysle § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vadám zmätočnosti. Dôvody vypočítané v tomto ustanovení majú procesnoprávny charakter.

16.4. V tomto smere judikatúra dovolacieho súdu vychádza zo záveru publikovaného napr. v ZSP č. 52/2006 podľa ktorého „Účastník konania stráca procesnú spôsobilosť a schopnosť samostatne konať pred súdom až v dôsledku právoplatného rozsudku súdu o zbavení (obmedzení) spôsobilosti na právne úkony. Dovolanie účastníka podľa ustanovenia § 237 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku (teraz § 420 písm. c) CSP) teda nie je prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo jeho odvolanie odmietnuté ako oneskorene podané v čase, keď spôsobilosť na právne úkony tohto účastníka nebola obmedzená. V takom prípade dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné.

16.5. Dovolací súd opakuje, že z obsahu spisu, ani z dovolania nevyplýva, žeby dovolateľ - fyzická osoba, nemal v spore procesnú spôsobilosť. Keďže táto procesná podmienka konania nebola v spore žiadnym spôsobom spochybnená, ani posudzovaná súdmi nižších inštancií, tak z tohto dôvodu dovolateľ neopodstatnene namieta, že konanie je zaťažené procesnou vadou podľa § 420 písm. c) CSP (pozri rovnako napr. aj rozhodnutia NS SR sp. zn. 2Cdo/314/2021, 5Cdo/78/2022, 4Cdo/6/2020 a 7Cdo/275/2021).

16.6. Z týchto dôvodov dovolací súd odmietol dovolanie ako neprípustné v zmysle § 447 písm. f) CSP.

16.7. Výrok o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá Civilného sporového poriadku).

17. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.